

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ. Η Ιδέα της Ευρώπης. Καταγωγή, Εξέλιξη, Διαστάσεις.

1.1. Η 'Ευρώπη' στην αρχαιότητα	11
1.2. Η 'Ευρώπη' το Μεσαίωνα	19
1.3. Η 'Ευρώπη' στην Αναγέννηση και τους Νέους χρόνους	29
1.4. Η 'πολιτική' Ευρώπη. Ιδέες και 'σχέδια' για την πολιτική ενοποίηση της 'Ευρώπης'	35
1.5. Η 'Ευρώπη' της νεωτερικότητας (18 ^{ος} -19 ^{ος}). Ο Διαφωτισμός, ο Ρομαντισμός και ο Κοσμοπολιτισμός στη σκιά της αποικιοκρατίας και των εθνικών κρατών	42
1.6. Η 'Ευρώπη' τον 20 ^ο αιώνα. Ανάμεσα στους δύο πολέμους	55
1.7. Μετά τον πόλεμο. Η ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης	62
1.8. Η ιδέα της Ευρώπης στις μεταπολεμικές δεκαετίες: Από την «Κοινότητα» στην «Ένωση»	68
1.9. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση	71
1.10. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και το μέλλον της Ευρώπης	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ. Η Ευρωπαϊκή νεωτερικότητα.

2.1. Ο λόγος της 'Νεωτερικότητας'	93
2.2. Η 'κατασκευή' της Ευρώπης. Ο 'ευρωκεντρισμός'	107
2.3. Ο 'ευρωπαϊσμός', οι διαλεκτικές του Διαφωτισμού και η νοσταλγία της ουτοπίας	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.

Europe vs EUrope : Η ρηματική κατασκευή της Ευρώπης.

1. Εισαγωγή : Europe vs EUrope	125
2. Ανάμεσα στο συμβολικό και το πραγματικό: Όψεις του ιστορικού μετασχηματισμού	128
3. Ο «λόγος» της ΕΥρώπης: όροι και όρια της «ευρωπαϊκής ταυτότητας» στα επίσημα κείμενα της Ε.Ε.	138
4. Η «συνταγματοποίηση» της ΕΥρώπης	151
5. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα : αμφισημίες της κριτικής	156

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ. Το διακύβευμα του «ευρωπαϊού πολίτη» στο πλαίσιο του ιστορικού μετασχηματισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεωρήσεις και ζητήματα.

Εισαγωγή	171
4.1. Οι δύο παραδόσεις και τα σύγχρονα διακυβεύματα	171
4.2. Η έννοια του 'ευρωπαϊού πολίτη' και η ελλειμματική διαχείριση των συμβόλων πριν το Μάαστριχτ	174
4.3. Ο ευρωπαϊός πολίτης' στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση: 'Τόποι' και 'λόγοι' υπό την κηδεμονία της αγοράς	177
4.4. Η δεκαετία του 2000: Ο «πολίτης» ως «έλλειμμα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης	183
4.5. Ο πολίτης ως 'ικανότητα' στη 'μετρήσιμη' Ευρώπη της γνώσης	189
4.6. Επιλεγόμενα	196

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ. Η Ευρώπη και η Παγκοσμιοποίηση της Κουλτούρας.

5.1. Η έννοια και ο ρόλος της Κουλτούρας	209
5.2. Οι οικουμενικές τάσεις του σύγχρονου κόσμου	217
5.3. Η θεωρία του I.Wallerstein για τον ιστορικό καπιταλισμό	220
5.4. Ο πολιτισμικός εθνικισμός, φυλετισμός και ρατσισμός	223
5.5. Ο πολιτισμικός ιμπεριαλισμός και η ιδεολογική ουδετερότητα της 'οικουμενικής κουλτούρας'	225
5.6. Όψεις του μεταμοντέρνου. Οι θεωρίες των A.King και A.Appandurai .	230
5.7. Η θεώρηση του R. Robertson για την 'Παγκοσμιοποίηση της κουλτούρας'	233
5.8. Αμφισημίες της σύγχρονης κουλτούρας. Ανάμεσα στο 'οικουμενικό' και το 'έθνο-τοπικό'	239

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ. Η εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή	248
6.1. Η εκπαίδευση πριν από το Μάαστριχτ	250
6.1.1. Στη σκιά των ιδρυτικών Συνθηκών (1958-1985)	250
6.1.2. Η νομιμοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής και η οριοθέτηση του εκπαιδευτικού τοπίου (1985-1992)	252
6.2. Η εκπαίδευση στη δεκαετία του '90	254
6.2.1. Το διεθνές πλαίσιο	254
6.2.2. Η εκπαίδευση στη Συνθ.ΕΕ	256
6.2.3. Η διαμόρφωση του εκπαιδευτικού λόγου μετά το Μάαστριχτ ...	259
6.3. Η δεκαετία του 2000. Πλαίσιο «λόγων» και πολιτικών	262
6.4. Η Στρατηγική της Λισαβόνας στην εκπαίδευση	266

6.4.1. Το Πλαίσιο και η ΑΜΣ ως διαδικασία υλοποίησης	266
6.4.2. Οι Μελλοντικοί Στόχοι των εκπαιδευτικών συστημάτων	268
6.4.3. Τα επίπεδα αναφοράς μέσω των ευρωπαϊκών επιδόσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (Benchmarks)	270
6.4.4. Η Αξιολόγηση του Προγράμματος « E& K 2010» και η νέα αρχή της στρατηγικής της Λισαβόνας (2004-05)	271
6.5. Οι πολιτικές της περιόδου 2005-2010. Ο σχεδιασμός του Προγράμματος «Εκπαίδευση & Κατάρτιση 2020»	273
6.6. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020»	278
6.7. Οι πολιτικές της περιόδου 2010-2013. Οι θεματικές ομάδες εργασίας	281
6.8. Οι νέες προτεραιότητες του προγράμματος «E & K 2020»	283
6.9. Η ‘μετρήσιμη’ Ευρώπη της γνώσης και η διακυβέρνηση των αριθμών ..	284

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ. Η εκπαιδευτική διάσταση της Ευρώπης.

7.1. Η γένεση και η εγκαθίδρυση των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη	301
7.2. Ο εκπαιδευτικός δανεισμός	305
7.3. Η εξάπλωση των εκπαιδευτικών συστημάτων και η επέκταση της μαζικής εκπαίδευσης	308
7.4. Η συγκριτική μελέτη των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη ...	313
7.5.1. Δημογραφικά στοιχεία – η εξέλιξη του πληθυσμού των νέων	316
7.5.2. Οι εκπαιδευτικές βαθμίδες. Φοίτηση, διάρκεια, απασχολησιμότητα	318
7.5.3. Δομές και Θεσμοί	321
7.5.4. Η προσχολική εκπαίδευση	322
7.5.5. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση	324
7.5.6. Η ειδική αγωγή	326
7.5.7. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση	329
7.5.8. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση	331
7.5.9. Η υποχρεωτική εκπαίδευση	332
7.5.10. Η Χρηματοδότηση της εκπαίδευσης	336
7.5.11. Η εκπαίδευση και το επάγγελμα των εκπαιδευτικών	337
7.5.12. Η σχολική αυτονομία	339
7.5.13. Εξωτερική αξιολόγηση και Πιστοποίηση ποιότητας	341

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ. Η Ευρώπη στο σχολείο και η Διδασκαλία για την Ευρώπη. Η ΕΔΕ στα κείμενα και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

8.1. Η ΕΔΕ στα κείμενα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	348
8.2. Τα Προγράμματα δράσης της Επιτροπής στην Εκπαίδευση και την Κατάρτιση	358
8.2.1. Η περίοδος 1976-1992 : Τα τομεακά Προγράμματα δράσης	358
8.2.2. Τα ολοκληρωμένα προγράμματα δράσης στην Ε&Κ (1994-1999)	362
8.2.3. Η νέα γενιά των προγραμμάτων 2000-2006	365
8.2.4. Το ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης της Δια Βίου Μάθησης (2007-2013)	367
8.2.5. Το Πρόγραμμα Erasmus + (2014-2020)	373
8.3. Η ΕΔΕ στις πολιτικές του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	378
8.4. Προς τον «εξευρωπαϊσμό» των προγραμμάτων σπουδών. Η προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης στα Curricula της γενικής εκπαίδευσης των κρατών - μελών στις δεκαετίες 1980-1990	389
8.5. Η Διδασκαλία για την Ευρώπη. Η Ευρώπη ως χώρος, ως χρόνος και ως πολιτισμός στο Πρόγραμμα Σπουδών. Ερμηνευτικά Μοντέλα και μέθοδοι διδασκαλίας	403

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.1. Η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην ελληνική εκπαίδευση	421
9.2. Η ευρωπαϊκή διάσταση στα λογοτεχνικά κείμενα της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	422
9.3. Η Ευρωπαϊκή Διάσταση (ΕΔ) στα νέα Προγράμματα Σπουδών (ΔΕΠΣ και ΑΠΣ) της Υποχρεωτικής εκπαίδευσης και το ΕΠΣ του Ενιαίου Λυκείου	433
9.4. Η Ευρώπη στα βιβλία της Ιστορίας και των Κοινωνικών σπουδών της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	445
9.5. Η εικόνα της 'Ευρώπης' και του 'Άλλου' στο σχολείο και τα σχολικά εγχειρίδια	452
9.6. Η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών	463